

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Mfv.II.10.605/2016/5.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Dr. Bors Szilvia előadó bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes:

A felperes képviselője: jogtanácsos

Az alperes:

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: közalkalmazotti illetménykülönbözet megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Pécsi Törvényszék 1.Mf.21.243/2015/4.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.95/2015/10.

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Törvényszék 1.Mf.21.243/2015/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.95/2015/10. számú ítéletét részben megváltoztatja és az alperes marasztalásának összegét 488.000 (négy száznyolcvannyolcezer) forintra és annak az elsőfokú ítélet szerinti kamataira felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes az alperesnél állt közalkalmazotti jogviszonyban, középfokú besorolású munkakörben. Az alperes 2012. január 11-én kelt intézkedésével a felperest 2012. január 1-jétől D fizetési osztály 9. fizetési fokozatába sorolta, amely alapján 96.775 forint, kerekítve 96.800 forint garantált illetményben, 44.700 forint munkáltatói döntésen alapuló illetményrészben, így 141.500 forint illetményben részesítette, amely mellett főmunkatársi címpótlékot és gépjárművezetői pótlékot is kapott 2014. december 31-ig. Az alperes 2015. január 16-án kelt intézkedésével a felperest besorolta 2015. január 1-jétől a D fizetési osztály 10. fizetési fokozatába, ahol garantált illetményét 99.738 forintban, garantált bérminimumra történő kiegészítés összegét 22.300 forintban, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész összegét 28.400 forintban, azaz illetményét kerekítve 150.400 forintban határozta meg főmunkatársi címpótlék és gépjárművezetői pótlék változatlan folyósítása mellett.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [2] A felperes pontosított keresetében 2013. augusztus 1-jétől 2015. szeptember 30-ig terjedő időtartamra illetménykülönbözet megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra hivatkozva, hogy a munkáltató 2013. és 2014. évben nem tett eleget a garantált illetmény garantált bérminimumra történő felemelési kötelezettségének, illetve a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt nem a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 66. § (9) bekezdése b) pont szerinti garantált illetményen felül biztosította. Érvelése szerint a garantált illetményen felüli munkáltatói döntésen alapuló illetményrész öt alanyi jogon illette meg, azt az alperes kizárólag a Kjt. 66. § (7) és (8) bekezdése szerinti módon, negatív minősítés következményeként csökkenthette volna.
- [3] Hivatkozott arra, hogy 2015-ben a 2014-ben helyesen megállapított összilletmény nem csökkenthető jogszerűen, azt kizárólag közös megegyezéssel módosíthatta volna alperes.
- [4] Erre figyelemmel a felperes 2013. augusztus 1-jétől 2013. december 31-ig havi 17.200 forint, 2014. január 1-jétől 2014. december 31-ig havi 21.200 forint, 2015. január 1-jétől 2015. szeptember 30-ig havi 12.300 forint illetménykülönbözet megfizetését kérte középídőarányos kamattal terheltén, perköltsége megállapítása mellett.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint amennyiben a munkáltató a munkáltatói döntés alapján többletjuttatást ad a közalkalmazottnak, az nem válik az illetményét illetően önálló alanyi jogosultsággá. Az alanyi jogosultság a garantált illetményrészre, valamint az összilletmény egészére vonatkozik. Mivel a teljes illetmény csökkentését a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész csökkentése nem

eredményezte, a felperes jövedelmét érintő alanyi jogosultsága nem szenvedett sérelmet.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [6] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 3.M.95/2015/10. számú ítéletével kötelezte az alperest a felperes részére 451.100 forint illetménykülönbözet és ezen összegek után 2014. szeptember 5-től járó kamatai megfizetésére 30.000 forint perköltség megfizetésével.
- [7] Ítéletének indokolása szerint a felperes garantált illetménye 2013. augusztus 1. és 2014. december 31. között nem érte el a külön jogszabályban meghatározott garantált bérminimumnak megfelelő összeget. A munkáltató nem hozott határozatot arról, hogy a megállapított illetményen belül a garantált illetmény kötelező növelése miatt a munkáltatói többletilletményt csökkentti, ezért a felperes illetménye annnyival lett magasabb, amennyivel a garantált illetmény nőtt.
- [8] A 2015. évre előterjesztett illetménykülönbözet iránti igény körében megállapította, hogy 2014. évre irányadó illetmény és a 2015. évre ténylegesen kifizetett illetmény között keletkezett illetménykülönbözet megilleti felperest.
- [9] Az alperes fellebbezése és a felperes 2015. december 31. napjáig elmaradt illetménykülönbözet keresetfelemelést tartalmazó ellenkérelme alapján eljáró Pécsi Törvényszék 1.Mf.21.243/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Mellőzte az alperes perköltségben történő marasztalását és kötelezte a felperest 34.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére.
- [10] Ítéletének indokolásában megállapította, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a 2013-2014. évekre vonatkozóan a felperes illetménye nem érte el a garantált bérminimum összegét. Kifejtette, hogy a 96.800 forint garantált illetmény és a 44.700 forint munkáltatói döntésen alapuló illetményrész együttes összege mindkét évben 141.500 forint volt, amely a garantált bérminimum összegét meghaladta.
- [11] 2015. év tekintetében megállapította, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész csökkenthető volt, mert ebben az évben is a felperesi illetmény a garantált bérminimum összegét meghaladta, az 150.000 forint volt.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [12] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint 2013. augusztus 1-jétől 2015. december 31-ig terjedő időszakra összesen 488.000 forint illetménykülönbözet és annak középídőarányos kamata illeti meg. A törvényszék az irányadó jogszabályokat tévesen értelmezve, a Kúria által kialakított gyakorlattal ellentétesen hozta meg ítéletét. Felülvizsgálati kérelmében a Kjt. 24.§ (2) bekezdés és 66.§ (7-9) bekezdések, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

(továbbiakban Mt.) 6.§, 7.§, 46.§, 58.§ és 155.§ rendelkezéseibe ütköző jogszabálysértésekre hivatkozott.

- [13] Álláspontja szerint 2013-2014. években a garantált illetménye nem felelt meg a Kjt. 66.§ (9) bekezdésének, míg 2015. évben az illetmény kizárólag a felek közös megegyezése alapján lett volna csökkenthető Mt. 85. § -a alapján, ennek hiányában el kellett volna érnie a 2014. évben jogszerűen megállapított illetményt.
- [14] Érvelése szerint jogilag irreleváns, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt milyen szándékkal határozza meg a munkáltató, egyedül annak van jelentősége, hogy a munkajogi okmányban a munkáltatói döntésen alapuló illetmény elnevezésű illetményelem írásban is dokumentáltan a garantált illetményen felül illette meg. A garantált illetmény összegét ugyanakkor jogszabályellenesen az adott évi garantált bérminimumnál kisebb összegben biztosította a munkáltató, így az 2013-ban és 2014-ben sem felelt meg a Kjt. 66. § (9) bekezdésében foglaltaknak.
- [15] A 2014. évben jogszerűen 182.700 forint illetmény illette volna meg, ezzel szemben ténylegesen 2015. évben az alperes 170.400 forintot folyósított a részére.
- [16] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte perköltségben marasztalás mellett.
- [17] Érvelése szerint a felperes megsértett jogszabályhelyként olyat nem jelölhet meg, amelyre a keresetében jogalapként nem hivatkozott. Ezért az Mt. 46.§-al összefüggő érvelését, azaz az alperes határozathozatali kötelezettségének elmulasztását a Pp. 235.§ (1) bekezdés alapján nem lehet figyelembe venni. A perben felperes nem vitatta, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt az alperes csökkentette a bértábla szerinti illetményrész garantált bérminimumra történő kiegészítés érdekében. Felperes kizárólag arra hivatkozott, hogy ezt nem tehette volna meg az alperes.
- [18] Álláspontja szerint az alperes a bért minden évben felülvizsgálja és amennyiben a garantált bérminimumot az illetmény nem éri el, akkor módosítja, egyéb esetben határozathozatal nem történik. A felperes illetménye a 2012. évi előresoroláskor 129.500 forintról 141.500 forintra, majd a 2015. évi előresoroláskor 150.400 forintra nőtt. A felperes 2013., 2014. évi illetménye így megfelelt az adott évre vonatkozó Kormányrendeletnek. A 2015. évre illetménye a Kormányrendeletben meghatározott 122.000 forintra kiegészítésre került és 28.400 forint munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt is tartalmazott, illetménye tehát nőtt. Álláspontja szerint az illetmény a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész átcsoportosításával nem csökkent.
- [19] 2013. augusztus 1-jétől nem volt olyan munkáltatói kötelezettsége, hogy a felperes bértábla szerinti illetményének összegét a garantált bérminimum összegére kiegészítse és a garantált bérminimum így elért összegét külön sorban szerepeltesse. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrésszel szabadon rendelkezhet, azt a garantált illetménybe (bérminimumba)

beszámíthatja, átcsoportosíthatja, irányadónak tekintve a kinevezés szerinti illetmény csökkentésének tilalmát. A fentiekből következik, hogy a munkáltató külön intézkedés, határozat nélkül a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt a garantált bérminimum fedezetének tekintheti. Pusztán technikai körülmény, hogy a garantált illetményelem és a munkáltatói döntésen alapuló illetményelem egybeszámításával érte el a munkáltató a garantált bérminimumot. A Kjt. 66.§ (9) bekezdése nem olyan szabály, amely alapján alperesnek határozathozatali és felülvizsgálati kötelezettsége lenne, nem kíván a középfokú végzettséghez kötött munkakörök esetében általános béremelést elérni. A Kjt. 85/A. 1) és m) pontjainak megfogalmazása szerint eltérő rendelkezés hiányában - többek között - ahol alapbért említ a jogszabály ott illetményt is érteni kell. Így az Mt. szerinti alapbéren az illetményt kell érteni, amelybe fenti jogszabály alapján a garantált illetményen túl a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész is beletartozik. Az Mt. 46.§ (4) bekezdés szerint csak az (1) bekezdésben meghatározottak változásáról kell a felperest írásban tájékoztatni. Tekintettel arra, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész is az illetmény, azaz az alapbér része, annak változásáról külön tájékoztatási kötelezettség a munkáltatót nem terheli, mert csak az alapbéren túli munkabér, egyéb juttatás vonatkozásában van ilyen jellegű kötelezettség.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [20] A felperes felülvizsgálati kérelme a következők szerint megalapozott.
- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (2) bekezdés rendelkezései alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.
- [22] A 2013. augusztus 1-jétől 2015. december 31-ig terjedő időszakra előterjesztett felperesi igény vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem azzal érvelt, hogy a törvényszék a Kjt. 66. § (7-9) bekezdését, továbbá a Kjt. 24. § (2) bekezdését helytelenül értelmezte, ezért jogszabálysértően utasította el a keresetet.
- [23] A Kúriai több határozatában kimondta, hogy a közalkalmazott garantált illetménye és a megállapított illetménye nem azonos fogalmak (Mfv.II.10.390/2016/5., Mfv.II.10.414/2016/6., Mfv.II.10.550/2016/4.), a Kjt. 66. § (1)-(5) bekezdésében, 79/E. §-ában, 85/A. § 1) pontjában meghatározott rendelkezések alapján figyelemmel a 390/2012.(XII.20.) Kormányrendelet 3. § (2) bekezdés c) pontjára is.
- [24] Mindebből következően a Kjt. 66. § (9) bekezdés b) pontjában előírtaknak megfelelően 2013. augusztus 1-jétől a felperes garantált illetményének - a közigazgatási és munkaügyi bíróság helytálló jogi álláspontja szerint - el kellett érnie a garantált bérminimumnak megfelelő összeget, amely a 390/2012.(XII.20.) Kormányrendelet 2. § (2) bekezdése szerint ekkor havi 114.000 forint volt, 2014. január 1-jétől a 483/2013.(XII.17.) Kormányrendelet 2. § (2) bekezdése szerint havi 118.000 forint, míg

2015. január 1-jétől a 347/2014. (XII.29.) Kormányrendelet 2. § (3) bekezdése b) pontja alapján havi 122.000 forint volt.

- [25] Mindezekkel szemben tény, hogy az alperes 2013. augusztus 1-jétől 2014. december 31-ig terjedő időszakban a garantált illetmény változásáról, a garantált bérminimumnak megfelelő összegben történő megállapításáról, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész összegének változásáról, csökkentéséről a garantált illetmény emelkedése miatt annak összegére történő átcsoportosításáról írásban nem intézkedett. A felperes garantált illetményét 2013. és 2014. években 96.800 forintban állapította meg. Az alperes kizárólag a perben hivatkozott arra, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt a garantált illetmény összegénél a perbeli időszakban figyelembe vette.
- [26] A munkáltató megalapozottan nem hivatkozhat arra, hogy a Kjt. 66. § (9) bekezdése szerint a garantált bérminimumnak megfelelő garantált illetményt a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész átcsoportosításával biztosította (megfizette), ha e körben semmilyen, a felperessel közölt munkáltatói intézkedést nem tett. Az alperes álláspontja szerint az illetményen belül annak változatlan összege mellett a garantált illetmény mintegy automatikusan (hallgatólagosan) emelkedett a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész egyidejű, szintén automatikus csökkentése mellett. Ez a munkáltatói álláspont téves, mert egyrészt a jogszabályok téves értelmezésén alapul, másrészt nem felel meg a jogbiztonság alkotmányos követelményének.
- [27] Az eljáró elsőfokú bíróság ítéletének helyes jogi álláspontja szerint nincs lehetőség arra, hogy a munkáltató külön intézkedés nélkül utólag, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt minden további nélkül úgy tekintse, hogy az a jogszabályváltozás miatt emelésre szoruló garantált illetmény fedezetéül szolgált.
- [28] A Kúria az Mfv.II.10.460/2015/10. számú elvi határozatában azt is kifejtette, hogy az illetmény fogalma nem szabályozza külön a garantált illetményt és a munkáltatói többletet, ezért azokat az illetmény fogalma együttesen tartalmazza, a további illetményelemek - illetménypótlékok, illetménykiegészítés, keresetkiegészítés, jutalom - mellett, amelyeket a Kjt. 85/A. § 1) és m) pontjai meghatároznak.
- [29] A közalkalmazott garantált illetménye és illetménypótlékai jogszabályon alapuló - kötelező mértékű - juttatások, amelyek a jogszabály változásakor akkor is változnak a jogszabályoknak megfelelően (összegük növekedik), ha arról a munkáltató nem hoz semmilyen írásbeli intézkedést, illetve a változásról nem tájékoztatja a közalkalmazottat. Ezzel szemben a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész más jogi természetű, mivel egyrészt nem jár alanyi jogon a közalkalmazottnak - mert ez a juttatás munkáltatói döntésen, mérlegelésen alapul -, másrészt ezen juttatás jellegét a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelkedésekor nem veszíti el, ezért munkáltatói kifejezett döntés, írásbeli intézkedés hiányában annak összege a legutolsó munkáltatói

intézkedésben közölt mértékű marad az újabb intézkedésig.

- [30] A kifejtettekben az következik, hogy amennyiben a garantált illetmény mértéke jogszabályon alapulóan emelkedik és a felek között nem jött létre újabb megállapodás a kinevezés módosításával az illetmény emeléséről és a munkáltató sem hoz döntést - írásban nem intézkedik - a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészről, azaz annak összegét változatlanul tartja, a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelése fedezetét a változatlan összegű illetmény nem biztosítja. Ez azt jelenti, hogy ilyen tényállás mellett nem hivatkozhat a munkáltató arra, hogy a garantált illetmény emelését biztosította, illetve megfizette a közalkalmazott részére.
- [31] A kinevezés szerinti illetményben a feleknek meg kell állapodniuk. A jogszabály kötelező rendelkezésén alapuló rész a garantált illetmény és a pótlékok, míg a garantált illetményt növelő részre, azaz a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészre nézve és annak módosítását illetően a munkáltatót írásbeli intézkedési, erről pedig tájékoztatási kötelezettség terheli.
- [32] Az irányadó bírói gyakorlat szerint (EBH 2006.1544., EBH 2016.M.25., Mfv.II.10.098/2016/5.) a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész - a garanciális feltételek mellett - „csökkenthető” vagy „átcsoportosítható”, azaz a munkáltató dönthet úgy is, hogy a garantált illetmény kötelező növelése mellett a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt változatlan összegben biztosítja, de dönthet úgy is, hogy ebből biztosítja a garantált illetmény növelését, azaz csökkenti a munkáltatói többletrészt. Az előbbi esetben értelemszerűen növelni kell az illetményt (közös megegyezéssel), az utóbbi esetben az illetmény nem változik.
- [33] A nem vitatott tényállás alapján az alperes a munkáltatói döntésen alapuló többletilletmény csökkentéséről 2015. január 1-jéig nem tájékoztatta a felperest, amely azt eredményezi, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész összege a havi 44.700 forint volt 2014. december 31-éig és annak átcsoportosítása a garantált illetmény növelése összegére csupán az alperes perbeli hivatkozása volt. Minthogy a perben alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a garantált illetményt megfizette a felperes részére (Pp. 164. §), nem annak volt jelentősége, hogy a felperes a keresete jogalapjaként megjelölte-e az Mt. 46.§-át, hanem annak, hogy intézkedés és közlés hiányában a bizonyítás sikertelensége a terhére esik.
- [34] Az nem volt vitatott, hogy a felperes garantált illetménye 2015. január 1-jétől a garantált bérminimum összegének figyelembevételével került kiegészítésre, amelyre az alperes a 2015. január 1-től hatályos írásbeli intézkedésében a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészből csoportosított át összeget. Erre az alperes jogosult volt, döntését a felperessel megfelelően közölte.
- [35] A felperes 2014. évi illetménye (garantált illetmény és munkáltatói többletilletmény együttes összege) azonban az előzőekből

következően annyival lett magasabb, amennyivel a garantált illetménye növekedett. Ezért az alperes 2015. évben jogszerűen megtehetette, hogy intézkedett arról, hogy a felperes jogszabály alapján emelkedett garantált illetményét a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész összegét csökkentve egészítse ki, azonban ezt jogszerűen csak addigi illetmény összegének csökkentése nélkül tehetette meg. Ez az elv akkor is irányadó, ha az illetmény helyes összege utóbb a perben került megállapításra. Ez esetben a felperest olyan helyzetbe kell hozni, mintha az alperes a 2014. évi illetményét helyesen állapította volna meg. Ebből következően 2015. évre megalapozott a felperes 2014. évre járó helyes illetménye és a 2015. évben részére folyósított illetmény közötti különbözet iránti igénye (162.700 forint - 150.400 forint = 12.300 forint havonta).

- [36] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az alperes marasztalását a felperes másodfokon felemelt keresete alapján felemelte.

Záró rész

- [37] A pervesztes alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségét.
- [38] A felülvizsgálati eljárásban az Itv. 50.§ (1) bekezdés II. fordulata alapján felmerült 50.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az alperest megillető személyes illetékmentességre tekintettel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. május 24.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Bors Szilvia s.k.
előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző